

Αυτοί που άλλαξαν τη ροή της Ιστορίας: Κύριλλος και Μεθόδιος

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

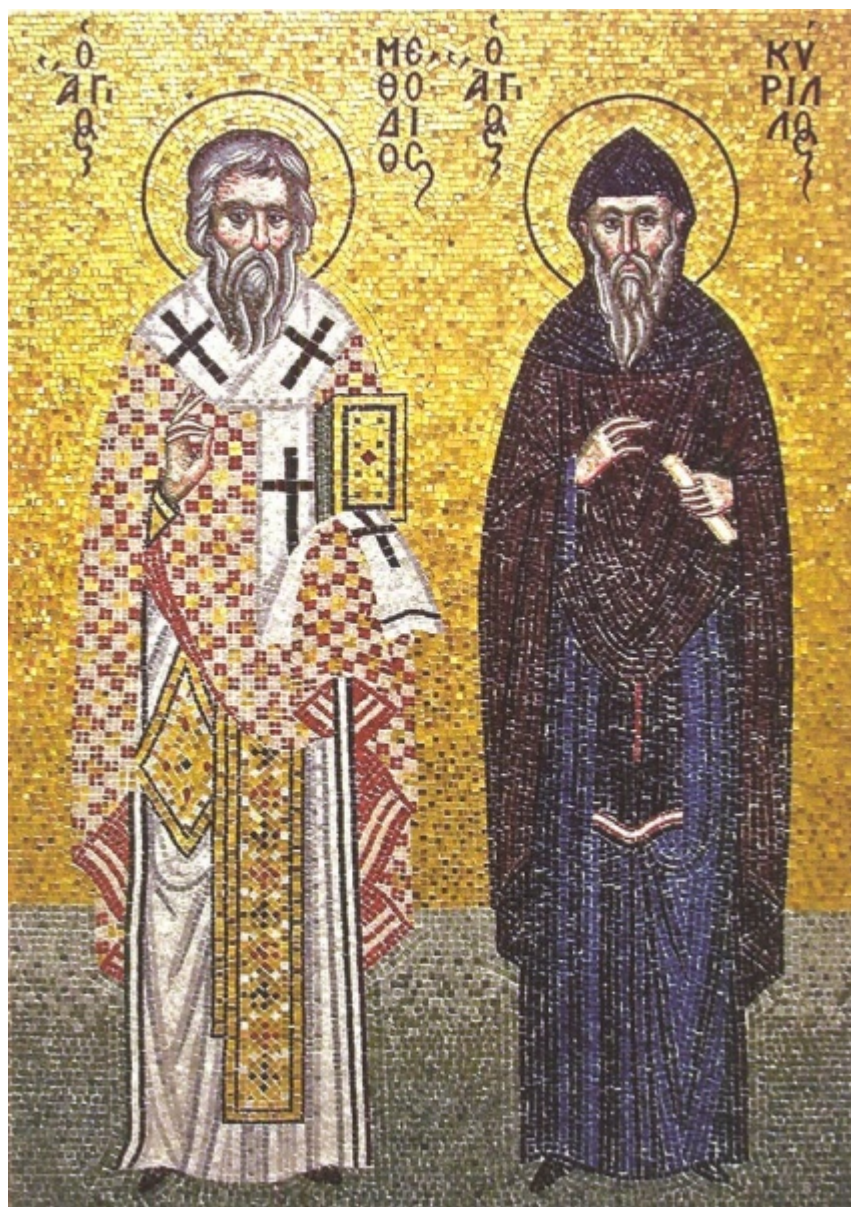

Κύριλλος και Μεθόδιος και το αποστολικό έργο τους στους Σλάβους

ΕΙΣΑΓΩΓΗ:

Ο ΒΙΟΣ ΤΩΝ ΚΥΡΙΛΛΟΥ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΙΟΥ

Σε όλη την ιστορία έχουν υπάρξει πολλοί άνθρωποι που έχουν αλλάξει την πορεία της ιστορίας. Αυτούς τους ανθρώπους τους θυμούνται για το υπόλοιπο της αιωνιότητας. Κάποιοι τούς θυμούνται ως μεγάλοι μελετητές και κάποιους ως μαθηματικές ιδιοφυΐες. Υπάρχουν και εκείνοι που δεν θα ξεχαστούν ποτέ, επειδή ήταν υπαίτιοι για την προξένηση συμφορών στην ανθρωπότητα. Το μεγαλύτερο επίτευγμα είναι να θυμούνται κάποιον λόγω υπέροχου πράγματος που έκανε και βοήθησε την ανθρωπότητα. Αυτό είναι ακριβώς συνέβηκε και με δύο αδέλφια, τον Κωνσταντίνο και το Μιχαήλ από τη Θεσσαλονίκη.

Πηγή: www.diakonima.gr

Στις αρχές του 9ου αιώνα έζησαν οι «Απόστολοι των Σλάβων» αδελφοί Μεθόδιος, κατά κόσμο Μιχαήλ, και Κωνσταντίνος με το μοναστικό όνομα Κύριλλος. Ο Κύριλλος και Μεθόδιος υπήρξαν κληρικοί, λόγιοι και ιεραπόστολοι από τη Θεσσαλονίκη. Τιμώνται δε από την Ανατολική Ορθόδοξη Εκκλησία ως άγιοι και ισαπόστολοι. Ενώ είναι αυτοί που θεωρούνται υπεύθυνοι για τον εκχριστιανισμό των Σλάβων και τη δημιουργία γραφής για τη σλαβική γλώσσα. Ο Μεθόδιος γεννήθηκε το 815 στη Θεσσαλονίκη και κοιμήθηκε το 869 στη Ρώμη. Ο Κωνσταντίνος, που πήρε το μοναστικό όνομα Κύριλλος λίγες μέρες πριν από την κοίμησή του, γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη πιθανόν το 827 και κοιμήθηκε το 885 στο Βέλεχραντ.

Οι δύο άγιοι υπήρξαν δύο από τα επτά συνολικά παιδιά της οικογένειας του στρατιωτικού Λέοντα και έζησαν στην πόλη της Θεσσαλονίκης. Ο πατέρας τους

υπηρετούσε στη Θεσσαλονίκη ως δρουγγάριος, δηλαδή ως χιλίαρχος, και μετά το πέραςμα αρκετών χρόνων προβιβάστηκε σε στρατηγό. Τότε συγκέντρωσε στα χέρια του την πολιτική και τη στρατιωτική εξουσία της Μακεδονίας, αποκτώντας κύρος και δύναμη.

Η οικογένειά τους, εάν και ήταν εύπορη και ανήκε στην ανώτερη κοινωνική τάξη, παρόλα αυτά ήταν πιστή στον Τριαδικό Θεό. Οι γονείς ήταν άνθρωποι ενάρετοι και φρόντιζαν όχι μόνο να μορφώσουν τα παιδιά τους αλλά και να τους καλλιεργήσουν στην ψυχή τους το θείο φόβο. Έτσι συχνά ολόκληρη η οικογένεια επισκέπτονταν τους διάφορους ναούς της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας και τα μοναστήρια της, για να παρακολουθήσουν τις θείες ακολουθίες, να προσευχηθούν και να συμμετέχουν στα θεία μυστήρια.

Τα δύο αδέρφια, όπως προαναφέρθηκε, έλαβαν σπουδαία μόρφωση. Μιλούσαν την ελληνική, ενώ είχαν σπουδάσει, τη σλαβική, την εβραϊκή, τη συριακή και την αραβική γλώσσα. Η γνώση αυτών των γλωσσών τούς διευκόλυνε στη μετέπειτα διακονία τους. Ο Μεθόδιος, μάλιστα, είχε λάβει και ειδική εκπαίδευση, γιατί προοριζόταν για διοικητικός αξιωματούχος. Τη θέση αυτή την υπηρέτησε μάλιστα για μικρό χρονικό διάστημα ως διοικητής σκλαβηνίας, «διοικητής σλαβικής τινος ηγεμονίας», περιοχής που ζούσαν Σλάβοι. Η θέση του αυτή συνέβαλε σε σημαντικό βαθμό στη βελτίωση των γνώσεων της σλαβικής γλώσσας αλλά και των διαφόρων διαλέκτων της. Γρήγορα, όμως, αντιλήφθηκε ότι εκείνο που τον ευχαριστούσε δεν ήταν μία τέτοια καριέρα αλλά το να βρίσκεται συνεχώς σώματι και πνεύματι κοντά στο Θεό. Έτσι αποσύρθηκε σε μοναστήρι κοντά στον Όλυμπο της Βιθυνίας, όπου και εκάρη μοναχός. Το όρος αυτό ήταν τότε ό,τι αργότερα έγινε ο Άθως, δηλαδή όρος των μοναχών. Εγκαταστάθηκε, λοιπόν, σε ένα από τα μοναστήρια της περιοχής και επιδόθηκε με ζήλο στην άσκηση, την προσευχή και τη μελέτη της θεολογίας.

Ο Κωνσταντίνος, σε ηλικία 14 ετών, όταν πέθανε ο πατέρας του, γνώριζε από μνήμης τα συγγράμματα του αγίου Γρηγορίου του Θεολόγου. Αργότερα πήγε στην Κωνσταντινούπολη για να συνεχίσει τις σπουδές του στο Πανδιδακτήριο της Μαγναύρας, το οποίο μόλις τότε είχε επανιδρυθεί και λειτουργούσε υπό τη διοίκηση του διακεκριμένου επιστήμονα Λέοντα του Μαθηματικού, πρώην αρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης[1]. Φιλοξενούνταν στην πρωτεύουσα και είχε ως κηδεμόνα τον λογοθέτη του δρόμου, δηλαδή πρωθυπουργό, Θεόκτιστο, που ήταν συγγενής του[2]. Κοντά στο Λέοντα και το Φώτιο σπούδασε γεωμετρία, αστρονομία, μουσική, ρητορική, φιλολογία, διαλεκτική και φιλοσοφία. Ιδιαίτερη επίδοση είχε στη γλωσσομάθεια. Έμαθε, λοιπόν, να μιλάει άριστα εκτός από την ελληνική γλώσσα άλλες έξι γλώσσες: λατινικά, αραβικά, εβραϊκά, συριακά,

σαμαρειτικά και χαζαρικά – τουρκικά. Η αγάπη και εκείνου προς το Θεό ήταν μεγάλη. Έτσι χειροτονείται ιερέας στην Κωνσταντινούπολη. Παράλληλα εργάζεται ως βιβλιοθηκάριος του Πατριαρχείου και υπήρξε μαθητής του Μεγάλου Φωτίου. Μάλιστα διαδέχθηκε το Φώτιο στη σχολή, όταν ο τελευταίος διορίσθηκε πρωτοσπαθάριος στις υπηρεσίες του παλατιού[3]. Δίδαξε Φιλολογία, Φιλοσοφία και Θεολογία στο Πανεπιστήμιο της Μαγναύρας[4] με μεγάλη επιτυχία. Για το λόγο αυτό του αποδόθηκε το προσωνύμιο Κωνσταντίνος ο Φιλόσοφος.

Η παραμονή του Κωνσταντίνου στην Κωνσταντινούπολη διήρκησε έως το 856. Τη χρονιά εκείνη, ο προστάτης του λογοθέτης του Θεόκτιστος, δολοφονήθηκε από το Βάρδα[5]. Τότε ο Κωνσταντίνος αναγκάστηκε να αφήσει την πρωτεύουσα και να πάει στη μονή του όρους Ολύμπου της Βιθυνίας, στην οποία είχε καταφύγει νωρίτερα ο αδερφός του ο Μεθόδιος[6]. Ούτε, όμως, και η διαμονή του εκεί επρόκειτο να διαρκέσει αρκετό καιρό. Η άνοδος του Φωτίου[7] στον πατριαρχικό θρόνο σηματοδότησε μία νέα και πιο δραστήρια περίοδο στη ζωή του Κωνσταντίνου. Ο Φώτιος γνωρίζοντας τις ικανότητες του Κωνσταντίνου, ήξερε ότι είχε όλες τις ικανότητες για τη διάδοση του χριστιανισμού σε άλλους όμορους λαούς της αυτοκρατορίας. Έτσι ο Κωνσταντίνος θα πρωταγωνιστήσει σε ένα σπουδαίο κεφάλαιο της Βυζαντινής αυτοκρατορίας, τις ιεραποστολές, με σκοπό τη μεταλαμπάδευση της αμώμητης ορθόδοξης χριστιανικής πίστης στους Σλάβους.

[Συνεχίζεται]

[1] Π. Κ. Χρήστου, «Οι Θεσσαλονικείς Άγιοι Κύριλλος και Μεθόδιος διδάσκαλοι των σλάβων», <http://www.impantokratoros.gr/331CED14.el.aspx> (2013).

[2] Αυτόθι.

[3] Βλ. Ι. Φειδάς, *Εκκλησιαστική Ιστορία Β΄. Από την Εικονομαχία μέχρι τη Μεταρρύθμιση*, Αθήνα 1994, σ. 47.

[4] Ένα χρονικό σημείο – «ορόσημο» στην ιστορική διαδρομή του Βυζαντίου, αναμφίβολα, αποτελεί η ίδρυση στην Κωνσταντινούπολη της ανώτερης σχολής της Μαγναύρας, με πρωτοβουλία του Βάρδα, κατά τα χρόνια της βασιλείας του Μιχαήλ του 3^{ου} του Μέθυσου, στα μέσα του 9^{ου} αιώνα μ.Χ. Η διεύθυνση της σχολής ανατέθηκε στο Λέοντα το Φιλόσοφο ή Μαθηματικό. Το πανεπιστήμιο περιλάμβανε τις σχολές της φιλοσοφίας, της γεωμετρίας, της αστρονομίας και της γραμματικής. Το έτος 849 η σχολή αναδιοργανώθηκε από τον μελλοντικό αντιβασιλέα του θρόνου Μιχαήλ τον Γ΄ τον λεγόμενο Βάρδα (856-866), πού αναγνώρισε επισήμως τη σχολή με το τίτλο του πανεπιστημίου. Η λειτουργία της

Σχολής της Μαγναύρας επηρεάστηκε σοβαρά μετά την δολοφονία του Βάρδα και λίγο αργότερα του ίδιου του Αυτοκράτορα Μιχαήλ Γ' στο δεύτερο ήμισυ του 9ου αιώνα. Συναφώς βλ. Α. Πρωτοπαπά, «Το Πανεπιστήμιο της Μαγναύρας. Πνευματικός Φάρος για τον Ευρωπαϊκό Πολιτισμό» *Ενατενίσσεις* 10 (2010) 102 (102-104). Του ιδίου, *Κύριλλος και Μεθόδιος ανάμεσα στους Σλάβους*, Λευκωσία 2006, σ. 35 κ. ε.

[5] F. Dvorník, «Patriarch St. Ignatius and Caesar Bardas» *Byzantinoslavia* 27 (1996), σ. 7-22: Ο Καίσαρας Βάρδας έζησε τον 9^ο αιώνα. Υπήρξε ένας από τους πολιτικούς των χρόνων της βυζαντινής αυτοκρατορίας που άφησε ανεξίτηλη τη σφραγίδα του. Υπήρξε αδελφός της αυτοκράτειρας Θεοδώρας, συζύγου του αυτοκράτορα Θεοφίλου 829-844 και επιτρόπου του ανήλικου γιου της Μιχαήλ Γ' 842-867. ήταν απόγονος του οίκου των Μαμιγονιανών. Όταν ο Μιχαήλ έγινε αυτοκράτορας το 856, ο Βάρδας έλαβε το αξίωμα του Μάγιστρου, του Κουροπαλάτη και το 862 του Καίσαρα. Ο Βάρδας ήταν υπεύθυνος σε μεγάλο βαθμό για τη διαμάχη που ξέσπασε μεταξύ του πατριάρχη Ιγνατίου και Φωτίου. Το 866 δολοφονήθηκε από το μετέπειτα αυτοκράτορα Βασίλειο Α ο Μακεδών.

[6] Βλ. Ι. Φειδά, *Εκκλησιαστική Ιστορία Β'.* Από την Εικονομαχία μέχρι τη Μεταρρύθμιση, Αθήνα 1994, σ. 47.

[7] Νικήτας ο Παφλαγών, *Βίος Ιγνατίου*, PG 105, 509AB: ««Ἦν (δὲ) οὗτος ὁ Φῶτιος οὐ τῶν ἀγενῶν τε καὶ ἄνωνύμων, ἀλλὰ καὶ τῶν εὐγενῶν κατὰ σάρκα, καὶ περιφανῶν, σοφία τε κοσμικῇ καὶ συνέσει τῶν ἐν τῇ πολιτείᾳ στρεφομένων εὐδοκιμώτατος πάντων ἐνομίζετο. Γραμματικῆς μὲν γὰρ καὶ ποιήσεως, ρητορικῆς τε καὶ φιλοσοφίας, ναὶ δὴ καὶ ἱατρικῆς, καὶ πάσης ὀλίγου δεῖν ἐπιστήμης τῶν θύραθεν τοσοῦτον αὐτῷ τὸ περιὸν (δηλ. ἡ ὑπεροχή), ὥς μὴ μόνον σχεδὸν φάναι τῶν κατὰ τὴν αὐτοῦ γενεὰν διενεγκεῖν, ἤδη δὲ καὶ πρὸς τοὺς παλαιοὺς αὐτὸν διαμιλλᾶσθαι. Πάντα γὰρ συνέτρεχεν ἐπ' αὐτῷ, ἡ ἐπιτηδειότης τῆς φύσεως, ἡ σπουδὴ, ὁ πλοῦτος, δι' ὃν καὶ βίβλος ἐπ' αὐτὸν ἔρρει πᾶσα».

Ἡλίας Μηνιάτης, *Πέτρα Σκανδάλου ἡτοι Διασάφησις τῆς Ἀρχῆς, καὶ αἰτίας τοῦ σχίσματος τῶν δύο Ἐκκλησιῶν, Ἀνατολικῆς καὶ Δυτικῆς*, Α': «Τὰ κατὰ Ἰγνάτιον καὶ Φώτιον Κωνσταντινουπόλεως Πατριάρχας ἦτον καὶ ὁ Φῶτιος (καθὼς λέγει Νικήτας Δαβὶδ ὁ Παφλαγὼν εἰς τὸν βίον τοῦ Ἰγνατίου) οὐ τῶν ἀγενῶν, καὶ ἄνωνύμων, ἀλλὰ καὶ τῶν εὐγενῶν κατὰ σάρκα, καὶ περιφανῶν· οἱ ὅποιοι μάλιστα ἔλαβον καὶ τοῦ μαρτυρίου τὸν στέφανον, καθὼς τὸ ὁμολογεῖ ὁ ἴδιος Φῶτιος, εἰς τὴν ἐπιστολὴν, ὁποῦ γράφει πρὸς Νικόλαον τὸν πρῶτον Πάπαν Ῥώμης, ὀνομάζει θεῖόν του τὸν μέγαν ἐκεῖνον Ταράσιον, χρηματίσαντα πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως ἐπὶ Κωνσταντίνου καὶ Εἰρήνης, εἰς τοῦ ὁποίου τὸν καιρὸν ἔγινε καὶ ἡ δευτέρα ἐν Νικαίᾳ, ἥτις ἐστὶν ἐβδόμη οἰκουμενικὴ, σύνοδος κατὰ

εἰκονομάχων».